

[Jørgen Jørgensen (Lejre).]

ungdomsforeninger, gymnastikforeninger, aftenskoler, aftenhøjskoler, studiekredse og fritidsklubber. Nogle hundrede tusinder af unge er med i dette frie oplysningsarbejde år efter år. Vanskeligheden ved dette arbejde er, at det ikke kan tilrettelægges efter faste retningslinier. Dets værdi er afhængig af, at det ikke ligger i faste rammer. Naturligvis har det så også den svaghed, at det undertiden kan flyde ud i noget, som er forholdsvis værdiløst, men det væsentlige i det frie folkeoplysningsarbejde er at få de unge sat i gang, at give de unge noget, der kan optage deres tanker og fylde deres sind, give dem gode interesser. Det er begyndelsen til at udvikle de værdifulde egenskaber hos hvert enkelt menneske.

Lovforslaget omfatter ungdomsskoler, aftenskoler, fortsættelsesklasser, efterskoler, landbrugsfaglige skoler, brevschooler og fritidsforanstaltninger af forskellig art. Der er ikke i alt dette noget særlig nyt. Det er skoleformer og undervisningsområder, som er velkendte, som vi allerede har og er fortrolige med stort set, men lovforslaget udvider på en række områder rammen for det frie oplysningsarbejde i skole og foreninger. Det er en tilpasning, bygget på de erfaringer, der er gjort gennem årene, og med henblik på den tid, vi går i møde. Nu, da de store årgange af unge melder sig, er det vigtigt, at forholdene i tide er vel tilrettelagt for det frie folkelige oplysningsarbejde. Hvis ikke det er tilfældet, presses vi let ind i noget stift, obligatorisk, systematisk, og så mister det meget af sin værdi. De talrige årgange af unge, der nu om få år forlader skolen, vil rejse store problemer både med hensyn til uddannelse og undervisning. Det vil ikke være forsvarligt at vise disse spørgsmål fra sig, og det er ingeniørligt for tidligt, at lovgivningsmagten er opmærksom på, hvad der er i vente.

Jeg mener, at vi længst muligt skal fastholde, at deltagelsen i denne ungdomsundervisning skal bygge på frivillighed. Enhver kan jo se, hvilke rige muligheder det giver undervisningsmæssigt set fremfor en skole, der er obligatorisk. Forudsætningen for, at det frivillige grundlag kan fastholdes, er, at der gøres en aktiv og målbevidst indsats overalt i landet for at løse opgaven, så det ikke med nogen ret kan siges, at store

skarer af unge, af dem, der allermest havde brug for undervisning og for hjælp og vejledning i ungdomsårene, fremdeles er udenfor. Disse unge, der ikke får nogen faglig uddannelse, der ikke i deres praktiske daglige arbejde har noget at være optaget af, som kan give dem et mål for en fremtid, disse unge, der i så høj grad er overladt til sig selv og deres egen skæbne netop i de år, da det er allermest nødvendigt at nogen tager sig af dem og er med til at vinde deres tanker og deres sind for noget opdragende og karakterdannende, disse tusinder af unge, som er udenfor en egentlig uddannelse, er det, der er det store problem.

En undervisning, der bygger på frivillighed, må kalde på de unge, og forholdene må lægges således tilrette, at alle får adgang til at være med. Kommunerne skal efter forslaget oprette ungdomsskoler, når der melder sig elever, der vil deltage i undervisningen; det kan være en ungdomskostskole af mindst 2 måneders varighed, det kan være en dagskole med en dags undervisning om ugen, det kan være en kombineret dag- og aftenskole med undervisning 1 à 2 eftermiddage og 1 à 2 aftener om ugen, eller det kan være en ren aftenskole eller en ren eftermiddagsskole. Der er peget på mange muligheder for at løse opgaven således, at det griber mindst muligt forstyrrende ind i det praktiske erhvervslivs forhold. Så er der fremdeles vore gode frie efterskoler, hvis undervisningsgrundlag er benyttet som rettesnor ved opbygningen af vore kommunale ungdomsskoler; det er forøvrigt en meget stor anerkendelse af de frie efterskoler her i landet, at alle i ungdomsskolekommissionen var enige om, at den skole for unge i 14—18 års alderen, som efterskolen har tilrettelagt, er så tilfredsstillende, at den bør danne grundlag for den offentlige ungdomskostskole, som man søger at bygge op nu. Jeg vil fremdeles pege på aftensskolerne, aftenhøjskolerne og de landbrugsfaglige skoler, som vinter efter vinter samler mange tusind unge og ældre til oplysende og belærende undervisning.

Det er al ære værd, at dette frie, folkelige arbejde kan holdes i gang, men selvom der er grund til at glæde sig over det store frivillige arbejde, der foregår under den bestående lovgivning, er det dog alligevel nødvendigt her og dér at udvide rammerne